



# Du lịch Tây Ban Nha, *xem vũ Flamenco, đấu bò*



**Từ Minh Tâm**

## 1. Du lịch Tây Ban Nha

Chúng tôi đến Tây Ban Nha vào tháng 9 năm 2003, khi mà cơn nóng mùa hè đã dịu bớt. Năm nay, Châu Âu bị hạn hán và nóng dữ dội. Ở Pháp đã có trên 10.000 người chết. Rất may cho chúng tôi, mùa hè đã qua đi và những ngày vui đang chờ đợi chúng tôi trong hai tuần ở đây.

Nơi đầu tiên mà chúng tôi thăm viếng là thủ đô Madrid. Ở đó chúng tôi đã đi thăm Cung Điện Hoàng Gia thật lộng lẫy không thua điện Versailles của Pháp chút nào. Sau đó vào bảo tàng viện Prado xem các hoạ phẩm của các hoạ sư Ý, Đức, Tây Ban Nha đặc biệt là bức hoạ Nàng Maya của hoạ sư Goya, cũng như vào bảo tàng viện Sophia để xem tác phẩm abc

Guernica của Picasso và tranh của các danh họa khác. Chúng tôi cũng lang thang vui chơi trên các con đường đông đúc của Madrid ở khu Công Trường Chính (Plaza Mayor) và đại lộ Grand Via nơi có những cửa tiệm sang trọng, những rạp hát, những quán cà phê, những quán tapas, một loại ăn nửa buổi đầy dân tộc tính của người Tây Ban Nha, hay đến chụp hình kỷ niệm tại công trường La Cibelles một công trường rất đẹp.

Những ngày tiếp theo, chúng tôi du hành qua cố đô Toledo một thành phố nằm trên đồi cao một cách trữ tình. Chúng tôi dừng chân bên kia sông ngắm nhìn thành phố từ nơi mà hoạ sĩ El Greco đã thực hiện bức hoạ danh tiếng về Toledo. Sau đó vào thành phố lang thang theo những con đường lát đá hẹp và dốc mà tưởng tượng về cuộc sống đầy sôi động của người dân ở đây mấy trăm năm trước.



*Công trường La Cibelles – Madrid*

Xuôi nam về thành phố Granada, chúng tôi thăm viếng Cung Điện và Pháo Đài Ahambra nơi có bồn nước sư tử nổi tiếng. Cung điện này là nơi cư ngụ của vị tiểu vương Hồi Giáo cuối cùng ở Tây Ban Nha. Vào thăm nơi đây để chiêm ngưỡng vẻ đẹp của kiến trúc Hồi Giáo,



*Ahambra với bốn nước sư tử*

một thể hình kiến trúc độc đáo của nhân loại. Nếu ta không có dịp đi Trung Đông, thì Ahambra chính là nơi chúng ta nên đến để trầm trồ về nét đẹp và vẻ tỉ mỉ của các cung điện mà chúng ta đã từng đọc trong chuyện Một Ngàn Lẻ Một Đêm. Trong Ahambra còn có một khu vườn “thượng uyển” nằm bên sườn đồi với những cây xanh, những bồn nước, những luống hoa được cắt tỉa khéo léo và thiết kế mỹ thuật tạo cho khung cảnh một vẻ kỳ bí, nhưng lại rất lãng mạn, trữ tình.

Tiếp tục xuôi nam, chúng tôi về nghỉ ngơi tại thành phố Terremolinos, một thành phố du lịch nằm trên bờ biển phía nam của Tây Ban Nha trên Địa Trung Hải. Bờ biển này dài hàng trăm cây số, quanh năm nắng ấm, nên thu hút nhiều du khách. Chúng tôi tới đây chỉ để nghỉ ngơi và tắm biển. Bờ biển tuy không có cát mịn như Nha Trang, Vũng Tàu, nhưng ấm áp và lại có vô số người đẹp ăn mặc sexy nên cũng rất lôi cuốn. Đọc biển không biết bao nhiêu là khách sạn, tiệm ăn, bảo đảm bạn sẽ có những ngày thật vui khi đến thăm nơi đây.

Sau một ngày vui chơi, tắm biển, chúng tôi đi ngược lên phía tây bắc, về thành phố Seville, một thành phố lớn của Tây Ban Nha, nơi phát xuất các cuộc thám hiểm của Christopher Columbus (Kha Luân Bố) hay của Magellan đi tìm các miền đất mới. Và hôm nay chúng tôi lại được xem hai chương trình đặc biệt thể hiện văn hoá của

Tây Ban Nha là xem vũ điệu Flamenco và xem đấu bò.

## 2. Xem vũ điệu Flamenco

Flamenco là một vũ điệu đặc biệt của dân tộc Tây Ban Nha. Các thành phố lớn đều có chương trình biểu diễn cho du khách. Hôm đầu tiên khi tới Seville, chúng tôi mua vé đi xem Flamenco. Giá vé là 33 đô la. Nơi xem biểu diễn có tên là El Patio Sevillano, một địa điểm nổi tiếng ở Seville. Chúng tôi ngạc nhiên khi vào rạp vì thấy sân khấu trang trí rất đơn giản, không có phong màn. Mỗi lần đổi cảnh thì phải tắt đèn. Chương trình không có lời giới thiệu và vũ công thì nhan sắc tầm thường. Điệu vũ Flamenco, có nguồn gốc từ dân du mục, chủ yếu là những bước nhảy rất kêu trên sàn (nhảy thiết hài), kết hợp với bộ gõ như cái song lang của Việt Nam mình, nhưng nhỏ gọn trong lòng bàn tay. Nhạc đệm thì có khi thâu từ cassette, có khi được hai tay đàn ghi ta trình diễn. Nếu xét về sự rực rỡ, tráng lệ của sân khấu thì thua xa các buổi trình diễn ở Las Vegas, ở Trung Quốc, hay Thái Lan, thậm chí thua cả những buổi biểu diễn của Thuý Nga Paris hay Asia của Việt Nam mình. Còn vũ điệu nếu không xét sự công phu tập luyện thì độ hấp dẫn chắc chắn thua xa những bước nhảy đầy bay bướm của Nguyễn Hưng hay Nguyễn Cao Kỳ Duyên trong Thuý Nga Paris. Tóm lại đi xem vì tò mò coi một vũ điệu lạ của dân tộc Tây Ban Nha, chớ nếu không am tường nghệ thuật như chúng tôi thì



*Vũ điệu Flamenco*

nhận thấy đây là một buổi văn nghệ ... thiếu hào hứng.

### 3. Xem đấu bò

“ Con bò có chết không ? ” , đó là câu hỏi mà mấy người bạn cùng làm trong sở hỏi khi nghe nói tôi có đi xem đấu bò. Chắc bạn cũng thắc mắc như vậy, xin hãy từ từ nghe tôi kể tiếp ...

Tới Tây Ban Nha thì phải xem đấu bò. Đây là một loại thể thao, một loại nghệ thuật dân tộc đặc sắc của họ. Chúng tôi mua vé vào xem tại sân đấu bò Seville có tên là La Real Maestrana de Seville. Giá vé từ 53 đô la xuống tới 7 đô la tùy theo chỗ ngồi cao hay thấp, trong mát hay ngoài nắng. Chương trình tối nay sẽ bắt đầu từ 7 giờ với 6 trận đấu. Sân đấu bò hình tròn đường kính chừng hơn 50 mét, sàn bằng cát phẳng lì, có hai vòng: vòng trong và vòng ngoài làm bằng gỗ cao chừng hơn một mét cách nhau chừng hai mét. Ngoài ra còn có những khe hở để các đấu thủ (matador) có chỗ chạy vô đó ... trốn con bò. Trên khán đài, trừ ghế cho những quan chức lớn, nói chung khán giả không có ghế, mà chỉ ngồi trên các bục bằng xi măng vòng quanh sân nhưng vé có số chỗ ngồi nên rất trật tự. Tối nay khán giả coi bộ thưa thớt, chừng nửa sân còn trống vì đã cuối mùa. Mùa đấu bò ở Tây Ban Nha kéo dài từ tháng 4 tới tháng 10. Các cuộc đấu bò được tổ chức vào cuối tuần. Nhưng ở Madrid, trong dịp lễ Thánh Bồn Mạng của thành phố vào tháng 5, thì có một tuần ngày nào cũng có đấu bò. Lúc đó, nhiều du khách từ Nam Mỹ và Trung Mỹ cũng tới xem hàng ngày.

Đúng bảy giờ ban nhạc trỗi lên một khúc nhạc vui vẻ báo hiệu đã đến giờ khai mạc . Các matadors và các phụ tá ra chào khán giả. Một hồi kèn nữa vang lên, trận thứ nhất bắt đầu. Cửa đối diện khán đài mở rộng. Một con bò mộng đen thui, nặng chừng 500 ký chạy ào ra. Tuy còn ngơ ngác, nhưng trông bò ta rất là dữ tợn và hung hãn. Chú ta chừng bốn năm tuổi, đang vào tuổi sung sức nhất. Những con

bò này được nuôi theo kỹ thuật di truyền. Người ta chọn giống bò để đấu cũng giống như chọn giống ngựa để đua vậy, nghĩa là con bò phải thật dũng mãnh, sẵn sàng chiến đấu tới hơi thở cuối cùng. Ngoài sân, ba matadors đang vung mền đỏ để kích thích chú bò. Nó hăng máu khi thấy màu đỏ, quào chân, lẩy trớn chạy gần vài chục mét để rượt. Chàng matador đành chạy vào núp sau một tấm chắn bằng gỗ. Bò ta đang trớn húc mạnh vào tấm gỗ kêu "rầm". Màn này chắc để cho thấy sức mạnh của bò. Một matador khác lại lên tiếng để dụ cho bò tấn công anh ta. Bò lẩy trớn chạy tới húc, anh ta lại trốn vào sau tường. Sau vài lần như vậy, bò đã hơi mệt thì ba bốn matadors vây quanh chú bò để bò ta tấn công vào những tấm mền đỏ và các matadors có dịp biểu diễn cách lượn người tài tình của mình quanh chú bò. Khán giả chăm chú theo dõi trận đấu, có khi họ vỗ tay khen ngợi những cú lượn đẹp và không kém phần nguy hiểm của các matadors quanh mình con bò. Có khi họ ồ lên khi matador bị té hay có vẻ thất thế. Sau một vài lần như vậy thì từ một cánh cửa ở phía đối diện có một kỵ sĩ (picador) cỡi ngựa xuất hiện. Con ngựa này có áo giáp. Các matadors dụ cho con bò đến gần kỵ sĩ để chàng dùng giáo đâm vào bả vai con bò. Máu bắt đầu chảy ra. Tôi liếc thấy nhiều du khách nữ đang tái mặt. Nhiều người cúi đầu xuống không dám nhìn cảnh này. Bò ta bị đau hăng tiết có khi húc cả con ngựa. Nó còn mạnh lắm, đủ sức nâng cả con ngựa lên. Ở sân đấu này vì bò to quá nên người ta đâm như vậy, có nhiều sân đấu khác, con bò nhỏ hơn, người ta bỏ qua màn này.

Một hồi kèn vang lên, màn hai bắt đầu. Những phụ tá (banderilleros) đứng giữa sân, hai tay cầm hai cây nhọn, dài chừng 40 cm, đầu có móc, đứng trước con bò. Bằng một cú nhảy rất nghệ thuật, chàng ta đâm hai mũi giáo đó vào lưng bò. Có khi giáo dính vào lưng, có khi đâm dờ thì giáo rớt xuống sân. Khi đó bò ta xông vào rượt anh chàng banderilleros này khiến anh ta phải nhanh chân nhảy qua tường gỗ rất lẹ. Thật là nguy hiểm, vì nếu anh không nhảy kịp thì không chết chắc cũng bị thương. Sau ba lần như vậy thì con bò đã yếu hơn. Lúc



*Đấu bò Tây Ban Nha*

này vai chính mới xuất hiện, chàng ta vờn con bò để nó húc vào tấm vải đỏ. Khán giả lúc thì reo lên "Olé" để tán thưởng những cú nhảy đẹp và nguy hiểm của chàng nhưng cũng có lúc đứng tim khi matador bị té hay suýt bị bò húc. Trò thể thao này rất nguy hiểm thể hiện sự can đảm của matador nhưng cũng rất nghệ thuật. Và khán giả phải rất chăm chú vì chuyện tai nạn có thể xảy ra bất cứ lúc nào. Tôi nhớ có một trận kia, chàng matador bị vấp khăn té trên sân ngay trước mặt con bò, khiến cho tôi phải buột miệng la "Chết rồi". Nhưng may là chàng ta nhanh chóng lăn tròn trên sân thoát hiểm trong đường tơ kẽ tóc. Trong quá khứ đã có nhiều matador đã phải bỏ mạng vì những sơ suất nhỏ của mình.

Trở lại sân đấu, bò ta có vẻ thâm mệt, đứng im trên sân cát thì matador của mình lại chọc tức bò bằng các điệu bộ thấy rất ... phát ghét. Chàng phù mỏ, chàng nghênh ngang, chàng ễnh bụng đứng ngay trước mặt bò để thách thức, để chọc giận. Có khi chàng đứng nghênh ngang ngay trước mũi bò. Và bò lại bị máu nóng dồn lên mà húc đầu vào cái mền đỏ một cách điên cuồng.

Một hồi kèn nữa vang lên, màn thứ ba bắt đầu. Matador, tay cầm một thanh kiếm mỏng và nhọn, dài chừng 60 cm đứng chăm chú trước mặt bò tập trung tinh thần. Với một cú nhảy đầy nghệ thuật, chàng phóng một đường kiếm từ vai vào sâu trong ngực con bò tới tim. Nếu phóng hay thì kiếm đi gọn lút cán và chỉ

vài phút sau thì máu từ miệng bò trào ra rồi nó ngã quy xuống chết. Thật ra, màn này cũng không dễ dàng gì và có khi phải phóng kiếm hai ba lần. Khán giả tán thưởng bằng cách dơ cao những tấm khăn trắng và hô "Olé". Ban giám khảo sẽ chấm điểm và nếu chàng đấu hay thì được thưởng hai cái lỗ tai và ... cái đuôi con bò. Xác chú bò được ngựa kéo ra giữa sân rồi vòng ra phía sau. Sân cát được dọn dẹp sạch sẽ để chuẩn bị cho trận tiếp theo.

Đấu bò Tây Ban Nha hiện là một đề tài tranh cãi về sự nhân đạo. Nhiều khán giả là những du khách ngoại quốc, sau một màn đã bỏ ra về vì cho rằng trò này man rợ và đẫm máu. Các Hội Bảo Vệ Súc Vật đã rất chống đối việc này vì xem như một hình thức hành hạ súc vật một cách vô nhân đạo. Nhưng đối với dân Tây Ban Nha và các nước Nam Mỹ, đây là một trò thể thao có nhiều ấn tượng thể hiện tính can đảm của dân tộc và là một trò chơi đầy nghệ thuật. Họ nói rằng có khác gì giữa đánh hạ một con vật và đánh hạ một con người trong một trận quyền Anh, và khi một matador khi phải đối diện với một đối thủ quá to lớn so với mình, anh ta đã thể hiện một sự dũng cảm đáng khâm phục. Còn về đẹp, nét thanh lịch của một matador khi phát tấm khăn đỏ trước con bò thì cũng bay bướm như một vũ công đang biểu diễn những màn vũ độc đáo có nhiều nghệ thuật. Hơn nữa đấu bò đã có một lịch sử hàng trăm năm từ thời vua Anfonso VIII, và đã thành truyền thống lâu đời, nó đã thấm vào tâm hồn của người Tây Ban Nha. Thi sĩ Fray Luis de Lein nói: "Đấu bò chính là máu của nhân dân Tây Ban Nha, họ sẽ không ngừng lại khi chưa đối diện với năm mồ". Thảo nào hàng năm có trên 24.000 con bò đã chết vì các trận đấu bò, và kỹ nghệ nuôi bò đấu hay các nhà tổ chức vẫn hót bạc đều đều. Riêng chúng tôi đi xem vì tò mò muốn biết về một chuyện lạ của một dân tộc nhưng cũng thấy hơi đã man nên đã ra về sau ba trong số sáu trận đấu tối hôm đó. Như thế chắc cũng đã đủ để kể lại cho bạn nghe hôm nay về những nét lạ của đất nước Tây Ban Nha rồi 